

PRIMA CATILINARĂ

I. Până când, Catilina, vei abusa-tu de răbdarea noastră? Cât timp avem a mai fi noi jucăria furiei tale? Până unde are a merge audacia ta neînfrănată? Cum? Nici garda nocturnă din muntele Palatin¹, nici sentimentele² urbei, nici spaima poporului, nici concursul tuturor cetățenilor celor buni, nici acest loc altele cel mai

1 — Muntele Palatin (*mons Palatinus* sau *Palatium*) care cade cam în centrul celor șapte monticule pe care stă pusă Roma. Romul fu singurul care la început își făcu casa sa aici; dar fiind că era partea orașului cea mai înaltă, cea mai salubră, se populă cu încetul de cetățeni cei mai avuți: Cicerone și chiar Catilina locuiau aici. Acest loc, prin pozițiunea lui centrală și înaltă, era tot uă dată, în timp de turburări, cel mai favorabil pentru așezarea posturilor de supraveghere și pentru rezistență la încercări de rescălă populară. August, Tiberiu și succesori lor, după exemplul lui Romul, își făcură casele în același loc, espropriind multe case particulare din preajmă, de unde locuințele împăraților luară numirea de *Palatium* (palat), sau după Suetoniu, *domus palatina*; de unde se mai numără *palatini* și toți oamenii curții imperiale.

2. — La știrea ce dădu Luciu în senat că Mallius se ridicase în Etruria cu arme în capul unei mulțimi considerabile, senatul, între alte măsuri de precauțiune și apărare, ordonase a se așeza în toate suburbiile orașului posturi de vigilență sub comanda magistraților inferiori (Sallustiū. Resb. (at. C. XXX).